

M.A Sem-3 Examination

505

Sanskrit (EA)

Time : 2-30 Hours]

November-2024

[Max. Marks : 70

Instructions : (1) દરેક પ્રશ્નોના સમાન ગુણ છે.
All questions carry equal marks.
(2) સૂચના પ્રમાણે જવાબ આપો.
Answer as instructed.

પ્રશ્ન-૧- નીચેના શ્લોકોની સમજૂતી આપો. (કોઇપણ બે)

(14)

Describe the Verses given below. (Any Two)

- (1) આકૂતિં રુચયે પ્રદાદપિ ભ્રાતૃમતીં નૃપઃ ।
પુત્રિકાધર્મમાશ્રિત્ય શતરૂપાનુમોદિતઃ ॥
- (2) તમેવ દયિતં ભૂય આવૃઙ્કતે પતિમમ્બિકા ।
અન્ય ભાવૈકગતિં શક્તિઃ સુપ્તેવ પૂરુષમ્ ॥
- (3) સ જન્મનોપશાન્તાત્મા નિઃસંકલ્પઃ સમદર્શનઃ ।
દદર્શઃ લોકે વિતતમાત્માનં લોક માત્માનિ ॥
- (4) પુમાન્ યોષિદુત ક્લીબ આત્મસમ્ભાવનોઽધમઃ ।
ભૂતેષુ નિરનુક્રોશો નૃપાણં તદ્વધોઽવધઃ ॥

પ્રશ્ન-૨ – “ પુરાણં પञ्चलक्षणं ” ના આધારે “શ્રીમદ્ભાગવતપુરાણ “ નું મૂલ્યાંકન કરો. (14)
અથવા / OR

પ્રશ્ન-૨- ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following.

- (1) શિવ અને સતીનો સંવાદ.
Dialogue between Shiv and Sati.
- (2) શિવનું પાત્રાલેખન.
Character sketch of Lord Shiva.

પ્રશ્ન-૩- અવતારવાદ શબ્દનો અર્થ આપી, શ્રીમદ્ભાગવાદપુરાણમાં નિરૂપિત અવતારવાદ વિશે જણાવો.

(14)

Give the meaning of “Avtar” and explain the theory of “Avtarvad” as described in “shreemad Bhabvatpuran”.

અથવા / OR

પ્રશ્ન-૩ - ટૂંકનોંધ લખો.

Write short note on the following.

- (1) દક્ષનું પાત્રાલેખન
Character sketch of Daksha.
- (2) રાજા અંગનું ચરિત્ર.
Character sketch of King Anga.

(P.T.O)

પ્રશ્ન - ૪ - ધ્રુવાખ્યાન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો.
Write a detail note on Dhruvakhyan.

(14)

અથવા /OR

પ્રશ્ન -૪ - ટૂંકનોંધ લખો.

Write a short note on the following.

(1) સતીના અગ્નિપ્રવેશની કથા.

The story of Sati's fire-ordeal.

(2) રાજા વેનનું વૃત્તાંત.

King Ven's story.

પ્રશ્ન -૫ - યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરીને જવાબ આપો. (કોઈપણ સાત)

(14)

Select the correct option and give answer. (Any Seven)

(૧) અનસૂયા અને અત્રિ ઋષિના ત્રણ પુત્રોના નામ જણાવો.

Name the three sons of Anasuya and Atri Rishi.

(૨) શિવનાં વાદ્યો અને આયુધોનાં નામ જણાવો.

Name the instruments and weapons of Shiva.

(૩) રુદ્ર શબ્દનો અર્થ ટૂંકમાં જણાવો.

Briefly explain the meaning of the word Rudra.

(૪) દક્ષ પ્રજાપતિના જન્મ વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

Briefly tell about the birth of Daksh prajapati.

(૫) શિવના પત્ની સતીના માતા-પિતા કોણ હતા.

Who were the parents of Lord Shiva's wife Sati ?

(૬) ઉત્તાનપાદની બે પત્નીઓના નામ કયા છે ? અને ધ્રુવ કોનો પુત્ર છે.

What are the names of Uttanpad's two wives and whose son is Dhruva.

(૭) રાજા પ્રિથ્વી બચવા માટે પૃથ્વી કયું સ્વરૂપ ધારણ કરે છે ?

What form does Prithvi take to escape King Prithu.

(૮) દક્ષ યજ્ઞમાં નંદીએ બ્રાહ્મણોને કયો શાપ આપ્યો હતો.

Nandi cursed the Brahmins in Daksh yagnya.

(૯) રાજા અંગના પુત્રનું નામ શું હતું ?

What was the name of King Anga's son.

(૧૦) લક્ષ્મીજીના અવતાર વિશે ટૂંકમાં જણાવો.

Briefly explain the incarnation of Laxmi.

(૧૧) શિવની જટામાંથી ઉત્પન્ન થયેલ વીરભદ્રનું ટૂંકમાં વર્ણન કરો.

Briefly describe Virbhadr, who was born from Lord Shiva's jata.

(૧૨) સ્વાયંભુવ મનુને મહારાણી શતરૂપાથી ઉત્પન્ન ત્રણ કન્યાઓનાં નામ જણાવો.

Name the three daughters born to svayambhuva Manu from Maharani Shatarupa.

2911E852 - 3

Candidate's Seat No : _____

M.A Sem-3 Examination
505

Sanskrit (EB)

Time : 2-30 Hours]

November-2024

[Max. Marks : 70

પ્રશ્ન 01 નીચેનામાંથી કોઈપણ બે સૂત્રો સાનુવાદ સમજાવો.

(14)

1. આન્વીક્ષકી ત્રયી વાર્તા દણ્ડનીતિશ્ચેતિ વિદ્યાઃ ॥
2. શ્રુતાદધિ પ્રજોપજાયતે । પ્રજાયા યોગો યોગાદાત્મવત્તેતિ વિદ્યાસામર્થ્યમ્ ॥
3. અર્થ એવ પ્રધાન ઇતિ કૌટિલ્યઃ; અર્થમૂલૌ હિ ધર્મકામાવિતિ ॥
4. કૃત્સ્નં હિ શાસ્ત્રમિદમિન્દ્રિયજયઃ ॥

પ્રશ્ન 02 ભારતીય રાજનીતિનો ઉદ્ભવ, વિકાસ અને સ્વરૂપ
(અથવા)

(14)

મંત્રી-પુરોહિત નિયુક્તિ સવિસ્તાર વર્ણવો.

પ્રશ્ન 03 આચાર્ય કૌટિલ્યના અર્થશાસ્ત્રની વર્તમાન સમયમાં પ્રાસંગિકતા આલેખો.
(અથવા)

(14)

કૌટિલ્યકાલીન ગુપ્તચર યોજનાની પ્રાસંગિકતા આલેખો.

પ્રશ્ન 03 દ્રેકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

(14)

1. આચાર્ય ચાણક્યનો પરિચય.
2. અમાત્યનિયુક્તિ વિમર્શ.
3. અર્થશાસ્ત્રમાં નિરૂપિત ઉપધાઓ.
4. કૌટિલ્યકાલીન દંડનીતિ

પ્રશ્ન 05 એક-બે વાક્યમાં ઉત્તર લખો (ગમે તે સાત)

(14)

1. વાર્તા એટલે શું ?
2. ચાણક્યના ગ્રંથોના નામ જણાવો.
3. સન્યાસીનો ધર્મ.
4. સોમદેવસૂરીના ગ્રંથનું નામ જણાવો.
5. વિનયના બે પ્રકારો જણાવો.
6. વૈદેહક ગુપ્તચરનું લક્ષણ જણાવો.
7. શ્રવણથી શું જન્મે છે ?
8. હેમચંદ્રસૂરીએ કૌટિલ્ય શબ્દને કેવીરીતે સમજાવ્યો છે?
9. કૌટિલ્યના મતે અર્થની વ્યાખ્યા.
10. ચાણક્યે કયા વંશનો નાશ કર્યો હતો?

~~~~~